

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת מכות, דף י"ב - י"ח

פרשת שמini | כ"ב - כ"ח בניסן תשפ"ה (20-26 לאפריל 2025)

ומאכלה לאורה

ומשעבוד לגאלה

השתא בעגלא ובזמן קריב

ונאמר אמן

אחינו כל בית ישראל

הנתונים בצרה ובשביה

העומדים בין בים ובין ביבשה

המקום ירחם עליהם

ויוציאם מצרה לרוחה

להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים ורפואת הפצועים

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

לזכרם

דף י"ב: כוהן חלל

חלל הוא כוהן שנוצח מנישואין שנעשו באיסור, כגון: מכוהן שנטא גרושה.

הוא מכוהן "חלל" כי הוא מחולל מקדושת הכהונה. החלל דינו כישראל ומוותר לו להיטמא למתים אף על פי שאביו כוהן, ובכל זאת התורה קובעת שאם הוא עובד בבית המקדש עבודתו כשרה בדיעבד.

דף י"ג: ערי הלזים

שבת לוי לא קיבל נחלה בארץ ישראל עם יתר השבטים. תפקידם של בני לוי והכהנים הוא לעבוד בבית המקדש והם מתפרנסים ממתנות כהונה ולויה.

היכן התגוררו הלזים? התורה ציונה שכל שבט יפריש כמה ערים ובהן יתגוררו הלזים והכהנים. הם קיבלו את שש ערי המקלט ועוד ארבעים ושתיים ערים, יחד ארבעים ושמונה.

ערי הלזים יכולות לשמש כערי מקלט, ורוצח בשגגה שנומלט לשם, העיר קולטת אותו ומגינה עליו מגואל הדם.

דף י"ד: מלקות

ישנן "מצוות עשה" ויש "מצוות לא תעשה". העובר על "לא תעשה" במזיד מתחייב במלקות והמשנה מפרטת כמה איסורי לאו שמתחייבים עליהם מלקות. המשנה אינה מונה את כל האיסורים הללו אלא רק את אלה שיש בהם חידוש או צורך לפרטם. לעומת זאת, הרמב"ם מונה את כל האיסורים שמתחייבים עליהם מלקות, 207 בסך הכל. סימן לדבר: "ילקו זדים" - בגימטריא 207.

דף ט"ו: לאו הניתק לעשה

ישנם סוגים של איסורי לאו המכונים "לאו הניתק לעשה". אלה הם איסורים שמי שעובר עליהם צריך לקיים מצוה שמטרתה תיקון העברה. למשל, אדם שנגזל ועבר על "לא תגזול" צריך לקיים מצוה עשה "והשיב את הגזלה".

מן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת מכות דף ט"ז

דהיכא אמרינן על דעת רבים אין לו הפרה - לדבר רשות, אבל לדבר מצוה יש לו הפרה. כי הא דההוא מקרי דרדקי דהוה פשע בינוקי, אדריה רב אחא ואהדריה רבינא, דלא אשתכח דדייק כוותיה.

מקרי דרדקי - מלמד תינוקות

דלא אשתכח - שלא נמצא

דדייק כוותיה - שמדייק כמוהו

הסבר: נדר שנדרו על דעת רבים, אי אפשר להפר אותו לדבר רשות, אבל אפשר להפר אותו לדבר מצוה. כפי שהיה עם מלמד תינוקות אחד שהתירשלה בהשגחה על הילדים, והדיר אותו רב אחא שלא ילמד יותר, ואילו רבינא הפר את הנדר והחזיר אותו, משום שלא נמצא מורה אחד שהיה מדייק כמוהו בלימוד.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן יי את אויבנו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאיהם תחתייהם,
ועטרים בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקים בהם הכתוב:
"כי יי אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:

ניו יורק:
כניסת שבת: 19:26
יציאת שבת: 20:32

ישראל ת"א:

גרמניה:
כניסת שבת: 18:55
יציאת שבת: 19:56

חברותא

מתפללים

נער אחד בשכונה נוהג להציק לילדים קטנים. הוא דוחף ומקלל אותם, מוציא להם את האוויר מהאופניים ומהכדור, ולפעמים גם לוקח מהם בכוח אוכל וממתקים. נערים אחרים בשכונה שרואים כל הזמן את מה שהוא עושה מתלבטים איך להגיב ומה לעשות לו.

מצד שני:

חלק מהנערים טוענים שזה לא תפקידם לפעול נגדו, אלא עליהם לספר את העניין לגורמים מוסמכים ומבוגרים - למורים בבית ספר, ולהורים, ואילו יטפלו בעניין בצורה נכונה יותר.

מצד אחד:

חלק מהנערים טוענים שעליהם להתארגן כדי לשמור על הילדים הקטנים ולעשות לו את מה שהוא עושה לילדים הקטנים: להטריד אותו, להציק לו בחזרה, לדחוף אותו, להתנכל לו ואף לפגוע ברכושו, כדי שילמד לקח ויפסיק להציק.

מה עתכם?

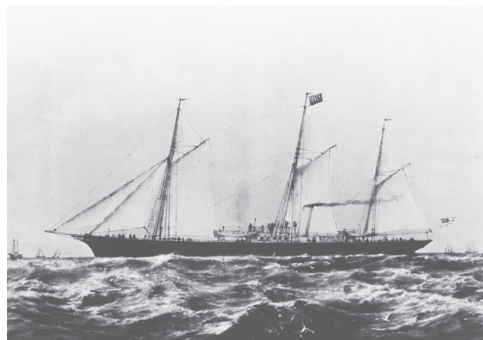
אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שונים

★ | מן ההסטוריה

ההתנקשות בלורד מוין ואונית המעפילים סטרומה

הלורד מוין כיהן כשר המושבות הבריטי בשנים 1941-1942. הוא היה אנטי ציוני, התנגד להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל והתנכל ליישוב היהודי. בשנת 1942 הורה לגרש את ספינת המעפילים סטרומה, שעל סיפונה היו מאות פליטים מאירופה, וזו טבעה עם כל נוסעיה בים השחור. בעקבות זאת החליטו אנשי הלח"י להתנקש בחייו.

את ההתנקשות ביצעו אליהו ואלהיה בית צורי, שעקבו אחר הלורד מוין בקהיר, וירו בו למוות כאשר עמד להיכנס למכוניתו. השניים נתפסו על ידי המצרים, נידונו למוות והוצאו להורג בעודם שרים את התקווה.

האונת סטרומה בהיותה יאכטה בשלהי המאה ה-19, בטרם היותה אונת העפלה (Wikipedia)

♥ | על המפה - יהודי קהיר

יהודים התיישבו בקהיר כבר במאה העשירית לספירה, ויהדות קהיר פרחת במיוחד במאה ה-12, כאשר חי ופעל שם הרמב"ם. תחת שלטון הממלוכים הידלדלה הקהילה, אולם בעקבות הכיבוש הטורקי במאה ה-16 היא התאוששה וקלטת רבים ממגורשי ספרד. במאה ה-19 התיישבו בקהיר יהודים רבים מאירופה, והקימו קהילה אשכנזית לצד הקהילה הספרדית. לפני הקמת המדינה חיו בקהיר כ-40,000 יהודים, אולם בעקבות מלחמת העצמאות החלו השלטונות לגזור עליהם גזירות, וכמעט כולם עזבו.

ילדות יהודיות באלכסנדריה במהלך טקס ילדות מצוה (Wikipedia, Maurice Studio)

כיום חיים בקהיר רק כמה עשרות יהודים קשישים, וקיימים בה כתרסיר בתי כנסת המשמשים בעיקר כאתרי תיירות, ביניהם בית כנסת "בן עזרא" בו התגלתה הגניזה הקהירית הידועה.

👤 | מי אני?

1. נולד וגדל בתל אביב.
2. התגייס לאצ"ל, ולאחר מכן עבר ללח"י.
3. לקח חלק בהתנקשות בלורד מוין.
4. הוצא להורג יחד עם חברו.
5. השניים כונו "שני אליהו".

לְיִשְׂרָאֵל וְלֵאֵלֶּיךָ יְיָ

סדר נזיקין | מסכת סנהדרין, דף ט"ו - י"ח

לנבי שילוח הקן התורה מצוה "לא תיקח האם על הבנים" - המוצא קן צפור אינו רשאי לקחת את האם והבנים יחד.
מי שעבר על האיסור ונטל את האם והבנים יחד יכול לתקן את האיסור ולקיים עכשיו "שילוח הקן" על ידי שישלח את האם.
בדף זה לומדים שאין חייב מלקות על "לאו הניתק לעשה".

דף ט"ז: מצות פאה

ישנן מצוות אחדות שאנשים בעלי קרקעות המגדלים בהן פירות זוכים לקימן. אחת המצוות הללו היא מצות "פאה".
התורה מצוה את בעל השדה, שפאשר הוא עומד לקצור את שדהו לא יקצור את כולו לעצמו, אלא ישאיר חלק מהיבול לעניים. מדוע המצוה מכונה "פאה"?
"פאה" מלשון "קצה", "סוף", ועיקר מצות פאה היא להשאיר לעניים תבואה בסוף הקצירה, אחרי שסיימו לקצור את התבואה מלבד הפאה.
ומה עשה מי שקצר את שדהו ולא הותיר בו פאה?
הגמרא אומרת שעליו להשאיר פאה לעניים מן "העומרים" - התבואה הקצורה. רבי ישמעאל אמר שאפילו אם הוא כבר עשה בצק מן התבואה עליו להפריש לעניים חלק מן הבצק, והוא מקיים מצות פאה.

דף י"ז: דיני קורבנות

אלו דברים שיש בהם קדושה, ולכל אחד מהם יש חומרה מיוחדת שאינה קימת בדברים האחרים.
קורבן עולה - הוא עולה כליל על המזבח, כולל הבשר, לעומת יתר הקורבנות שמקריבים מהם רק את החלבים.
קורבן חטאת ואשם - מכפרים על חטא ידוע, לעומת יתר הקורבנות.
קורבן בכור - התורה מצוה לתת לכוהנים את הבכורות של הבהמות הטהורות. הכוהנים מקריבים אותם לקורבן ואוכלים את הבשר. על בכור בהמה חלה קדושת קורבן מרגע הלידה, כי הוא קדוש מאליה, לעומת יתר הקורבנות שחלה עליהם קדושה רק מהרגע שהקדישו אותם.
קורבן שלמים - טעון תנופה: לאחר השחיטה וזריקת הדם נטלים את החזה והשוק מן השלמים ומניפים אותם, למעלה ולמטה, קדימה ואחורה.

דף י"ח: "כל הראוי לבילה"

בבית המקדש הוקרבו קורבנות שונים. אחד הקורבנות הוא "קורבן מנחה" - הביאו סולת, שמן ולבונה ומהם הכוהן הכין קורבן.
אחת הפעולות שצריך לעשות היא **ערבוב השמן והסולת יחד**.
מה הדין אם הבגלים נדר להביא כמות גדולה, והכוהן הניח את השמן ואת הסולת בתוך כלי אחד, אך לא ערב אותם יחד?
הקורבן כשר, אך בתנאי שאפשר לערבב את השמן ואת הסולת. אבל, אם הכוהן הניח כמות גדולה של סולת ואי אפשר לערבב את השמן ואת הסולת, מפני שאי אפשר לערבב כמות כה גדולה יחד - הקורבן פסול. כלומר: צריך שיהיה אפשר לערבב את השמן ואת הסולת.
כלל זה מכונה בתלמוד: "כל הראוי לבילה" - אין בילה מעכבת בו.
"בילה" מלשון בליה, ערבוב. וכלל זה קובע, כי מי שראוי להתערבב, להיכלל - גם אם לא ערבבו אותו הרי הוא כשר. אך מי שאי אפשר לערבבו, הרי הוא פסול.

דבר תורה

ביום הראשון בו נחנך המשכן אומר משה לאהרון הכהן: **"קרב אל המזבח ועשה את חטאתך..."**. הפרשנים מתקשים להבין מדוע משה היה צריך לומר לאהרון שיתקרב אל המזבח, הרי אהרון הכיר וידע היטב שאת הקורבנות שבמשכן מקריבים אך ורק על המזבח? תשובה לכך נמצאת ברש"י שמסביר שאהרון התבייש וחשש להיות הראשון בהיסטוריה שמקריב על המזבח. רש"י מבאר שמה מפצי באהרון ואומר לו: "למה אתה בוש? לכך נבחרת".

בושתו של אהרון להיות הראשון שמקריב נובעת מהענווה הגדולה שלו, והיא גם הסיבה בגללה הוא נבחר להיות הכוהן הגדול הראשון של עם ישראל.

משה אומר לו: דווקא הענווה והבושה שלך היא הסיבה שבגללה נבחרת, ולכן גש אל המזבח ותהיה הראשון שיקריב עליו קורבן.

חידה!

זהו את המילים הבאות, שיש בהן כפל משמעות:

1. מרחב ריק / כוהן פסול

2. השערות בקצות הראש / התבואה בקצה השדה

3. מטפסת למעלה / אחד הקורבנות

(טלוח 'טלח' וטלוח)

שאלות חשובות???

1. כמה ערים היו לשבט לוי?
2. כמה איסורים יש בתורה שלוקים עליהם?
3. מה ההבדל בין קורבן עולה לשאר הקורבנות?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il ישי לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

